

Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde

— TEVENS ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE —
MAATSCHAPPIJ TOT BEVORD. DER GENEESKUNST.

-- Jaargang 1914. -- **Weekblad.** Eerste Helft, No. 14.

Zaterdag 4 April.

INHOUD: S. J. HALBERSMATA: In memoriam C. J. VAILLANT. bl. 1025. — Nederl. maatschappij tot bevordering der geneeskunst Berichten. bl. 1028. — G. F. GAARENSTROOM, Over de behandeling van kanker met röntgen-stralen en radio-actieve stoffen (*Met twee platen*). bl. 1030. — P. DE VRIES Jzn., De wijkverpleging bij besmettelijke ziekten. bl. 1055. — J. G. SLEESWIJK, De pest op Java. bl. 1060. — **Casuïstische mededeelingen:** K. A. ROMBACH, Mazelen tegelijk met scarlatinoïed (?). De insluitsels van DÖHLE. bl. 1062. — **Referaten:** P. F. RICHTER, De behandeling van de chronische interstitiële nephritis. bl. 1066. — A. HUSTIN, De afscheiding van het pancreas onder den invloed van sekretine. bl. 1068. — FORNET, Pokkenvirus. bl. 1070. — BUMM e. a., Radiumbestraling van kankers der vrouwelijke geslachtsorganen. bl. 1071. — NICOLLE e. a., Proefondervindelijk trachoom bij dieren. bl. 1074. — **Overzicht van weekbladen.** bl. 1075. — Ned. literatuur. bl. 1089. — **Boekaankondigingen:** S. FREUD, De droom als uiting van het onbewuste zieleven. R. TRAUOGT, Der Traum. HAVELOCK ELLIS, De wereld der droomen. bl. 1090. — J. P. KLEIWEG DE ZWAAN, Die Heilkunde der Niasser. bl. 1093. — L. ASCHOFF e. a., Pathologische Anatomie. bl. 1096. — M. RÜBNER e. a., Handbuch der Hygiene. bl. 1098. — **Feuilleton:** A. J. SALM, Een polikliniek in de „Salpêtrière”. bl. 1098. — **Beroepsbelangen.** bl. 1100. — **Ingezonden:** H. BURGER, Natuurgenezing? bl. 1102. — Koninklijke Pharmaceutische Handelsvereniging, Een geval van acute phosphorvergiftiging. bl. 1103. — W. D. VAN RENESSE, Eugense en alcohol. bl. 1103. — **Berichten:** Wetten, besluiten, enz. bl. 1104. — Buitenland. bl. 1105. — Binnenland. bl. 1106. — Personalija. bl. 1109. — Vacante plaatsen. bl. 1109. — Verbetering. bl. 1110. — **Vereenigingsverslagen:** Genootschap ter bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde te Amsterdam. Sectie voor heel- en verloskunde. bl. 1111.

Rotterdam, 29 Maart 1914.

IN MEMORIAM.

DR. C. J. VAILLANT,

19 OCTOBER 1818.—27 MAART 1914.

De Nederlandsche maatschappij tot bevordering der geneeskunde heeft een groot verlies geleden. Onze nestor, de eenig overgebleven stichter der maatschappij, de zoo waardige en beminde dr. C. J. VAILLANT is den 27sten Maart 1914 te Schiedam overleden.

Het geslacht VAILLANT is afkomst uit Rijssel. Een der voorvaderen BARTHOLOMEUS VAILLANT is omstreeks 1650 van daar verhuisd naar Amsterdam. Dr. C. J. VAILLANT is geboren den 19den October 1818 te Maassluis. Zijn vader CHRISTIAAN JOHANNES VAILLANT geb. te Enkhuizen 10 Jan. 1782, was med. doctor te Maassluis, lid der prov.

Staten van Zuid-Holland, ridder der orde van den Ned. Leeuw, overleden te Maassluis 28 Mei 1863. Hij huwde te Warmond 14 October 1813 met zijn nicht ANNA MARIA JACOBA BIJLEVELD, geb. te Leiden den 15^{den} November 1787, overleden te Maassluis 23 December 1862.

VAILLANT had een uitstekende opvoeding genoten, men merkte dadelijk aan hem dat hij van goeden huize was. Na zijn promotie te Leiden den 17^{den} Mei 1842 ging hij voor een jaar naar Parijs waar hij zeer veel heeft geleerd van de lessen van VELPEAU, BLONDIN, ROUX, LISFRANCK en RICORD. In 1843 vestigde hij zich te Schiedam, waar hij als bekwaam geneesheer spoedig een groote praktijk verwierf. Hij huwde tweemaal, eerst te Brielle den 18^{den} Oct. 1843 met NEELTJE HELENA VILLERIUS, die echter den 16^{den} Oct. 1845 overleed, en daarna te Schiedam den 6^{den} Aug. 1847 met MARIA ELIZABETH LOOPUYT, geb. den 23sten Maart 1824 en overleden den 10^{den} December 1860. Hij laat vijf dochters na en talrijke kleinkinderen en en achterkleinkinderen.

Niettegenstaande VAILLANT's tijd zeer was ingenomen onderhield hij steeds de vriendschap met uitmuntende mannen en hield hij de wetenschap vlijtig bij. Dr. BLOM COSTER, dr. MOLEWATER, dr. HEYE, prof. DONDERS, prof. MOLESCHOTT, prof. H. HALBERTSMA en prof. BOOGAARD bezochten zijn gastvrije woning dikwijls. De beide laatstgenoemden, toen nog ongetrouwd, kwamen een tijd lang iederen Zondag bij hem microscopiseeren. Zij bleven dan na den arbeid bij hem eten en genoten van een aardig gezelschap van dames en heeren en in den zomer van zijn prachtige tuin.

Toen ik VAILLANT leerde kennen (in 1871) was hij reeds 52 jaar oud. Maar hij was nog in zijn volle kracht. Als geneesheer te Schiedam was hij hooggeacht en bemind, vooral ook door de armen, aan wie hij veel goed deed. Zijn honorarium voor de behandeling van diaconie-armen vond men steeds terug in het kerke-zakje. Hij was een voorbeeld en steun voor zijn collega's en voor hun nagelaten betrekkingen, als dezen steun behoefden. Tot aan het einde van zijn leven was hij een uitnemend lid van het bestuur van het ondersteuningsfonds. Hij bekleedde tweemaal het voorzitterschap onzer maatschappij, de eerste maal in 1865 na de aanneming van de nieuwe wet op de geneeskunde, de tweede maal in 1877 na het invoeren der nieuwe wet op het hooger onderwijs. Bij gelegenheid van zijn 50-jarig jubileum heeft het hoofdbestuur hem uit erkentelijkheid voor zijn vele diensten benoemd tot permanent adviseerend lid van het hoofdbestuur. Op zijn 60sten promotiedag werd hem zijn portret aangeboden geschilderd door den heer DE JOSSELIN DE JONG met een album bevattende de namen van 270 vrienden, die daartoe hadden bijgedragea. En toen

VAILLANT in 1912 zijn 70-jarig jubileum als doctor vierde, overhandigde dr. JUDA hem uit naam van velen, ten bewijze van dankbaarheid en vriendschap, zijn buitengewoon geslaagde beeltenis en „plaque”, vervaardigd door de kunstige hand van mevrouw SCHREVE-YZERMAN.

Gedurende meer dan vijftig jaren was dr. VAILLANT in zijn woonplaats oprichter en bijna voortdurend voorzitter van bijna alle nuttige vereenigingen aldaar. Buitendien (op verlangen van THORBECKE) schoolopziener van 1864—1881. In die hoedanigheid is hij benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Toen ik hem leerde kennen had hij alles mee. Een fraai gevormd gelaat, een flink fors lichaam en een goede gezondheid naar lichaam en geest. Een groote werkkracht en een daaraan evenredige lust tot werken. Hij had een uitstekend geheugen en sprak zeer gemakkelijk. Tot aan het laatst van zijn leven las hij veel en met vrucht. De jongeren onder ons mogen wel bedenken, dat wat zij van onzen nestor hebben gezien op zijn buitengewoon hoogen leeftijd slechts *kon* zijn de schaduw van vroegere kracht.

Groot leed is VAILLANT niet gespaard, maar hij droeg het als een man betaamt.

In den laatsten tijd werd hij gekweld door emphyseem en arteriosklerose. Den 22sten Maart had hij aanvallen van hartkramp. Toen ik hem den daarop volgenden morgen bezocht, was hij reeds om half acht opgestaan en was hij zeer kalm. Ik heb mij toen een half uur zeer aangenaam met hem onderhouden. Hij sprak o. a. over het ondersteuningsfonds en rekende er op, dat wij den 5den April te Schiedam zouden vergaderen, ten zijnen huize. Den 26sten Maart woonde hij nog een vergadering bij en hield toen een zeer goede rede. Dien dag voelde hij zich verder goed. Maar den 27sten Maart kwamen de benauwdheden terug, die een einde aan zijn dierbaar leven maakten.

Velen zullen hem erg missen.

Maar ons past behalve het gevoel van smart nog iets anders. Ons past dankbaarheid. Dankbaarheid voor alles wat VAILLANT voor zoovelen is geweest, dankbaarheid in het bijzonder voor wat hij heeft kunnen doen om onzen stand hoog te houden en voor wat hij geweest is voor onze maatschappij. Gedurende een halve eeuw was VAILLANT voor de leden onzer maatschappij het meest sympathieke voorbeeld van een hoogstaand geneesheer. Zijn rechtschapenheid en onkreukbare eerlijkheid gingen gepaard met gezond verstand en praktischen zin en werden slechts geëvenaard door zijn eenvoud, offervaardigheid en zeldzame welwillendheid.

Requiescat in pace.

Dr. S. J. HALBERTSMA.